Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83, Grand St., Jersey City 3, N. J. Телеф.: BErgen 4-0237, 4-0807. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 44. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 23-го ЛЮТОГО 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 44. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, FEBRUARY 23, 1952. VOL. LX.

ЗАГАЛЬНИЙ ВІЙСЬКОВИЙ ВИШКІЛ ЩЕ ЦЬОГО РОКУ

Сенатська комісія збройних сил одноголосно ухвалила законопроєкт про заведення загального військового вишколу для вісімнадцятирічної молоді ще поточного року. Усі дванадцять сенаторів вирішили передати законопроєкт до голосування в повному Сенаті. Якщо проєкт увійде в життя, то автоматично теперішнє число постійної армії буде зменшене, бо законопроєкт передбачує великі резерви з вишколених юнаків. Голова комісії, сен. Ричард Б. Россел, передбачує, що дискусія в повному Сенаті буде відкладена тому, що наперед повинна Палата Репрезентантів цю справу вирішити, а дискусія в Палаті почнеться наступного тижня. Сенатська комісія схвалюючи одночасне зменшення постійної армії, мала на увазі зменшення видатків на втримання збройних сил. Сен. Россел пояснює це тим способом, що негайно після вишколу перших 300,000 юнаків департамент оборони почне відпускати кожного пів року вояків з постійної армії та інших ділянок збройних сил, так, що загальна кількість постійних збройних сил буде зменшена до двох мільйонів на місце теперішніх 3,640,000. Одначе, щоб це належно урядити, потрібно буде шість років часу. Якщо б об'єднані генеральні штаби завважали, що це загрожує краєвій обороні, то секретар оборони може зажадати від Конгресу припинення розпускання армії.

Свідок на суді вказує на суспільну загрозу від комуністів

Лос Анджелес. — Лагідної вдачі урядовий свідок у процесі проти 15 провідних комуністів у федеральному суді, Лойд Гамлін, який як ветеран моряк п'ять років був урядовим шпигом серед комуністів, залишив свій лагідний вислів, і визволившись з-під дбайливо складеної сітки, наставленої обороною, використав знання марксистівської діялектики на представлення усього комуністичного руху як загрози для громадянства. Він заявив, що марксистська теорія допускає [illegible], а комуністи використовують його теорії на зводження безбожництва і поширення ненависти для „клясової боротьби". Вони не беруть навіть поважно розголошуваного собою робітничого добробуту, а тільки вкручуються в юнії тільки для їх нищення. Так само використовують комуністи негрів на розголошення своєї партії, а не на добро негрів. Коли оборонці ставили йому підступні питання з марксистських брошур, вживаних для навчання комуністів, свідок витягнув з кишені одну таку брошуру і прочитав з неї деякі місця на доказ, як комуністи розкладають суспільство своїми навчаннями.

Дволітня праця для заперечників військової служби

Вашингтон. — Президент Труман видав зарядження, що 8,000 добросовісних заперечників військової служби, які живуть у цій країні, мусять два роки працювати при такій роботі, що збільшує добробут країни. Їх не будуть кликати до військової служби, якщо вони добровільно зголосяться до праці при санітарних або гуманітарних інституціях, або підуть на державну працю — місцеву, стейтову або федеральну. Місцеві поборові комісії дістануть це зарядження якнайскорше і будуть призначувати до відповідних праць тих, кому їхні релігійні погляди забороняють носити зброю.

Гелікоптер причеплений до плечей вояка

Вашингтон. — Команда фльоти придумала новий рід безмоторового літака-гелікоптера, який може стати в пригоді при висадці вояків на ворожих побережжях. Цей „літак" прикріплений до плечей пілота, який водночас становить і залогу „літака". Літун виглядає як дереворуб, випосажений різними приладами, тільки замість наплечника він має на плечах мотор, а з мотором злучена пара крил, які вертяться понад головою. У руках пілота находиться палиця, що помагає йому керувати крилами і надавати потрібний напрям для лету. Ціла вага такого виряду досягає 83 фунтів, але він може везти тягар вагою 240 фунтів. На образку такий пілот виглядає наче який мешканець планети, що злетів на землю.

Новий лік проти туберкульози

Ню Йорк. — Уповноважений для шпиталів в Ню Йорку Д-р Маркус Д. Коґел, вчора виявив, що винайшли дуже добрий лік проти туберкульози, „кращий за всі інші дотеперішні." Д-р Коґел заявив, що не може говорити про подробиці цього ліку, бо його саме випробовують. Та перші спроби з найтяжче хворими пацієнтами дали добрі наслідки. Після двотижневого уживання цього ліку навіть досі безнадійно хворі пацієнти виказували зовсім неґативний плювок, або число бактерій було дуже зменшене. — Д-р Коґел зазначив, що цей лік ще буде випробуваний на тисячах хворих сухітників, — проте вже за місяць його можна буде набувати в аптеках. Лік не буде дорогий і не буде опатентований.

ВИНАЙШЛИ СПОСІБ ВІДСОЛЮВАННЯ МОРСЬКОЇ ВОДИ

Бостон. — Революційний процес відсолювання морської води, задемонстрований тут Американським Товариством Дослідів і Поступу, дає надію на здобуття великих резервуарів свіжої води, придатної до вжитку в рільництві, промислі, а навіть і по домах. Процес полягає на використанні електричної енергії в сполуці з новою синтетичною оболонкою. Це уможливлює перший раз постійне відсолювання морської води, солуноватої води і промислових розчинів. Процес доволі складний з уваги на вживання оболон, одначе вислід простий і такий досконалий, що відсолена вода надається навіть до пиття. Досліди робляться дальше над використанням самої солі й інших мінералів з морської води. Про винахід нового процесу оголосив проф. Едвин Р. Гіліланд з Технологічного Інституту Массачусетс. Інші науковці вітають цей винахід як важливий осяг, що приходить саме в пору, коли великі середовища з численним населенням не можуть подбати про належні засоби води навіть для домашніх і життєвих цілей.

ДОГОВОРИЛИСЬ В СПРАВІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ОБОРОННОЇ СПІЛЬНОТИ

Державний секретар Дін Ачесон, промовляючи на відкритті дев'ятої сесії Ради Північно-Атлантійського Пакту в Лісбоні, як теж англійський і французький міністри, не скривали свого вдоволення з висліду їхніх розмов з західно-німецьким канцлером д-ром Аденауером в справі Европейської Оборонної Спільноти та спільної европейської армії. На фото (від ліва): західно-німецький канцлер д-р Конрад Аденауер, державний секретар Дін Ачесон і британський секретар закордонних справ Ентоні Іден слухають виводів французького міністра закордонних справ Роберта Шумана.

ІМПЕРІЯЛІЗМ РОСІЙСЬКИХ ЕМІҐРАНТІВ РОЗБИВАЄ АНТИ-КОМУНІСТИЧНИЙ ФРОНТ

Ню Йорк Таймс з 21-го лютого надрукував на передовому місці такі інформації свого співробітника Джека Реймонда, переслані ним з Мюнхену, Німеччина: „Виявлені в Злучених Державах надії, що престіж адмірала Алена Кірка колишнього американського амбасадора до Москви, може допомогти об'єднати еміґрантські та екзильні групи, які борються проти совєтського режиму, не має свого виправдання в цьому місті, що часто вважається за своєрідний передовий ешелон в боротьбі. Тут екзильні групи все ще поборюють себе взаємно з такою самою запеклістю, з якою вони борються проти свого спільного ворога . . ." В доказ цього автор згадує про намаганий атентат трьох українців на „лідера одної з українських груп, яка симпатизує з Американським Комітетом Визволення Народів Росії", маючи на думці відомий напад на менше відомого Гулая. Автор пише: „Вже сама назва американського комітету є провокативна, заявляють опозиційні групи. Вони вважають, що та назва не повинна відноситися до „народів Росії". Репрезентовані тут українці, козаки, білорусини, вірмени, кримці та інші вимагають щонайменше зміни назви того комітету в тому напрямку, щоб вона викликувала впевненість, що визволення з-під совєтського режиму не означатиме дальшого панування російського уряду над іншими національностями, що тепер входять в склад Совєтського Союзу.

З'ясувавши в загальному велику політичну активність і рівночасно великі суперечності між політичними еміґрантами з-під Совєтів, зокрема подавши загальний огляд організації і кампанії російських груп, автор твердить: „Проти цих груп виступає основна кількість еміґрантів, включно з деякими, які твердять, що вони сьогодні ведуть активну війну проти Совєтського Союзу. Вони закидають, що програма Американського Комітету є під впливом монархістів і великоросів, які намагатимуться продовжувати їхнє панування над іншими національностями. Найвидатнішим між цими опозиційними чрупами є Анти-Большевицький Бльок Народів, зложений переважно з українців, який твердить, що має зв'язок з повстанцями в Україні. Час до часу ця група повідомляє про запеклі битви, що їх зводять їхні друзі проти совєтської армії за залізною заслоною..." На закінчення своїх інформацій автор все ж таки висловлює надію, що призначення адмірала Кірка на пост керівника Американського Комітету може вплинути на злагіднення опозиції проти нього з боку не-російських груп.

ТРУМАН ЗАПЕРЕЧУЄ ТАЙНІ УМОВИ З ЧОРЧИЛЕМ: ПАЛАТА ЖАДАЄ ІНФОРМАЦІЙ

Вашингтон. — Адміністрація Трумана потерпіла важливу поразку в справі закордонної політики в Палаті Репрезентантів, а це спричинило теж невдачу і в Сенаті. Палата Репрезентантів, що складається в більшості з демократичних послів, отже звичайно прихильних адміністрації, ухвалила 189 голосами проти 143 резолюцію з домаганням, щоб секретар стейту Дін Ачесон подав усі інформації про те, чи президент Труман поробив які тайні обіцянки в справі військової допомоги в розмові з прем'єром Чорчилем під час його гостювання в ЗДА. Департамент стейту давніше вже заперечував існування таких таємних зобов'язань, а тепер ця справа стала ще більше голосною. Доки ще Палата ухвалила згадану резолюцію, президент Труман на пресовій конференції заявив, що він не дав жадних обіцянок Великобританії, що вишле американські війська кудинебуть закордон Злучених Держав, відмовившись ширше пояснити цю справу. Тим часом у Сенаті, сен. Вилйєм Дженнер зголосив поправку в тексті мирового договору з Японією, яка основно зміняє цей договір. Поправка викличе нову дебату, яка може загострити партійне відношення між сенаторами.

Підприємства приневолюють чужинців до праці за безцін

Вашингтон. — Комісія правил Палати Репрезентантів дістала скарги, що підприємці в нюйоркській околиці використовують яких 200,000 чужинців, що перебувають на цій території, працювати „майже за ніщо". Скарги призбирав конґресмен Франсис Е. Волтер з Пенсилвенії. Він каже, що деякі підприємці побудували навіть бараки для приміщення чужих робітників. Деяким чужинцям вони грозять, що віддадуть їх в руки департаменту справедливости, якщо вони не схочуть працювати. Конґресмен Волтер, голова іміґраційної підкомісії Палати зажадав ухвалення закону, що під загрозою кари забороняв би переховувати незаконно перебуваючих в Америці іміґрантів. Законопроєкт у цій справі був уже ухвалений в Сенаті, одначе він застряг у якійсь комісії Палати Репрезентантів.

МІНІСТРИ ПІДКРЕСЛЮЮТЬ МИРНІ ЦІЛІ АТЛАНТІЙСЬКОГО АЛІЯНСУ

АЧЕСОН ВІДКИДАЄ ДУМКУ ЗАПОБІЖНОЇ ВІЙНИ; ІНШІ МІНІСТРИ НА ВІДКРИТТІ КОНФЕРЕНЦІЇ ПІВНІЧНО-АТЛАНТІЙСЬКОЇ РАДИ ПІДТРИМУЮТЬ ЙОГО ТВЕРДЖЕННЯ

Лісбона. — Рада Організації Північно-Атлантійського Пакту почала минулої середи в цій португальській столиці свою дев'яту з черги конференцію, підкреслюючи свою рішучість протиставитись кожній аґресії, але запевняючи рівночасно Совєтський Союз, що вона не бажає собі такої військової сили, щоб могти почати запобіжну війну. Цю основну думку висловив американський державний секретар Дін Ачесон, відкриваючи конференцію. Інші міністри в своїх вступних промовах прилучувалися і підкреслювали цю думку, висловлюючи теж зі свого боку рішучість протиставитися аґресії, але відкидаючи думку запобіжної війни, хоча сила аліянсу в останньому поважно збільшилася. В конференції вперше беруть участь представники Туреччини і Греції, збільшуючи тим самим кількість аліянсу до 14 членів. Тим самими атлантійський союз охоплює тепер простір від сусідньої із Совєтами норвезької північної арктики до Туреччини, сусідньої з південно-східними кордонами совєтського Кавказу. Конференцію Ради відкрито в приміщеннях португальської Національної Асамблеї, прикрашених цвітами і прапорами союзних націй. Маючи на думці останні успіхи міністрів трьох західних великодержав в нарадах з німецьким канцлером в Лондоні, секретар Ачесон в дальшому висловив надію на можливість поступового втягнення до цеї Европейської Оборонної Спільноти теж Німеччини на базі повної рівноправности і ремілітаризації в рямках понаднаціональної політичної влади. Власне ця справа належить до найголовніших точок на теперішньому порядку нарад. Представники інших країн виголошували свої промови по тій самій лінії. Португальський міністер, крім того, гаряче рекомендував включити в атлантійський союз теж Еспанію та „закінчити стратегічний нонсенс, що ним є відсутність Еспанії в системі західної оборони". В промовах підкреслювано, що хоча Атлантійська Організація вже дуже багато досягнула, проте „найтрудніший шлях в її подорожі" ще перед нею. Після вступних промов принято порядок нарад та приступлено до подрібного обговорювання поодиноких справ, віддаючи голос фахівцям.

ДОГОВІР В СПРАВІ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ АРМІЇ БУДЕ ГОТОВИЙ ЗА 6 ТИЖНІВ

Лісбона. — З авторитетних французьких джерел заявляють, що договір про встановлення Европейської Оборонної Спільноти та европейської армії з участю Франції, Італії, Західної Німеччини, Бельгії, Голандії і Люксембурґу, буде готовий по всіх правдоподібностях вже впродовж найближчих 6 тижнів і в тому часі він буде підписаний. Проте, багато більше часу, можливо до кінця цього року, займе ратифікація того договору парляментами договірних країн. Парляментарні трудноці в ратифікації договору передбачується головно у Франції і в Німеччині, бо Франція підкреслює потребу „ґарантій" перед надмірним розвитком німецького мілітаризму, а Німеччина зі свого боку дуже амбітна на пункті рівноправности. Дипломати сподіються, що вони знайдуть формулу договору, який задовольнив би і французів і німців, участь яких в европейській армії є есенціональна.

ЧЕРВОНІ ЗАКИДУЮТЬ АМЕРИЦІ БОМБАРДУВАННЯ МАНДЖУРІЇ

Токіо. — Комуністична радіостанція в Пейпіні закидає Злученим Державам, що їх представники на конференції в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї свідомо не допускають до успішного закінчення переговорів, використовуючи цей час на бомбардування Манджурії. Пейпін твердить, що за останніх сорок днів понад 50 окремих груп американської авіяції виконали 248 перелетів понад північно-китайську територію, скидуючи в поодиноких випадках бомби та вбиваючи людей і наносячи інші шкоди. Контрольована урядом радіостанція називає це „провокаціями збільшуваної серйозности", заявляючи: „Збільшувані провокації американської авіяції цілком розкривають причину, чому американці постійно спричинюють припізнення переговорів в Кореї та виявляють американські пляни для поширення аґресивної війни". Червоні рівночасно перестерігають, що „китайський нарід не буде толерувати такої ситуації і американці будуть єдино відповідальні за всі ці злочини та всі консеквенції, які з того можуть виникнути". Речник американської далеко-східної авіяції заявив, що аліянтська головна кватира не зробить червоним чести відповідю на того роду інсинуації.

В Німеччині заарештовано нео-нациста як справжнього нациста

Бонн, Німеччина. — Німецька федеральна поліція заарештувала видатного нео-нацистичного лідера, соціялістичного депутата у федеральному парляменті д-ра Франца Ріхтера, відкривши, що під цим прізвищем скривається справжній нацист, колишній гітлерівський „Ґауґауптштелленляйтер" Саксонії, капітан Фріц Роеслєр. Згідно з виявленими поліцією фактами, Роеслєр, змінивши прізвище на Ріхтер, одружився вдруге із своєю жінкою, адоптував своїх власних дітей та зізнав, що він був свідком „смерти" Роеслєра на війні. В ролі Ріхтера він з'явився в 1946 році в Ганновері та на підставі додкументів дістав посаду учителя в одній з місцевих шкіл. Але навчаючи в школі він в 1949 році, в якому його обрано депутатом, зробив помилку, твердячи, що Німеччина була б виграла війну, якби не мала так багато зрадників, які тепер заробляють на політиці. Це спонукало відповідні уряди перевірити ідентичність Ріхтера, що й закінчилося тепер його арештом.

Америка підготовляє швидку розбудову південно-корейської армії

Вашингтон. — Нова політика Злучених Держав поважно зміряє до розбудови південно-корейської армії далеко швидше ніж це було пляновано. Плян одобрений уже ген. Риджвеєм і ген. Ван Флітом. Вони признають, що південно-корейська армія може стати важливішим чинником для оборони Кореї ніж це було досі. Теперішня збройна сила південних корейців охоплює 150,000 вояків. Вона поділена на 17 дивізій, одначе вони неповні. Якщо б їх належно доповнити, тоді ця сила зросте до 225,000 вояків. На чолі тієї армії стоятимуть офіцери, які переходять військовий вишкіл в Злучених Державах. Коли корейська армія буде реорганізована, тоді американці заберуть значну кількість своїх вояків з тих областей, якщо буде заключене задовільне перемир'я в Кореї. Таку саму політику підготовляє Америка і у Вієтнам, а це, щоб збільшити тамошню армію самими вояками з Вієтнам.

Джеймс К. Донн призначений амбасадором до Парижу

Вашингтон. — Президент Труман призначив теперішнього амбасадора до Італії, Джеймса Донна, амбасадором до Франції. Він приходить на місце Дейвида К. Бруса, що переходить на становище підсекретаря стейту на місце Джеймса А. Веба, що добровільно зрікся цього посту. Донн був послом до Італії від липня 1946 р. На становище амбасадора до Еспанії переходить теперішній амбасадор до Португалії, Линколн Мек-Віґ.

Атлантійська організація матиме свій прапор

Лісбона. — Організація Північно-Атлантійського Пакту матиме свій власний прапор, що символізуватиме її силу і рівночасно її мирні цілі. Концепція окремого прапору для НАТО (Норт-Атлантік Тріті Організейшин) вийшла від американського представника Чарлза Спофферда. Думку підхопив кілька місяців тому Геральдичний Інститут в Лондоні та приготовив проєкт, який правдоподібно задовольнить усіх та буде принятий. Проєкт прапора і герба такий: на синьому тлі, що символізує хвилі Атлантійського океану, буде щит, що символізує оборону. На щиті буде оливна галузка, схрещена з мечем, що мало б символізувати ціль організації: змагання до миру при допомозі сили.

ПОМЕР КНУТ ГАМСУН

У віці 92-ох років помер славний норвезький письменник, Кнут Гамсун, що вродився в 1860 році в середній Норвеґії. Коли він мав 3 роки, батьки його перенеслися на північ країни, — і там він прожив своє дитинство, серед дикої природи, де майже по півроку тривали день і ніч. Юнаком він двічі бував в ЗДА, де працював як „підмайстер" чистія черевиків, сільсько-господарський робітник та кондуктор на кінному трамваї в Шикаґо, звідки його викинули, бо думав більше про свої творчі пляни, як про збирання грошей від пасажирів. Був він у ЗДА також мандрівним робітником - бродягою, а навіть шкільним учителем.

Перший твір написав покійний письменник 1877 р., та він не приніс грошей, ані слави — свій досвід в Америці використав на написання повісти „Голод", що в другому повнішому виданні з 1890 р. — принесла йому за одну ніч славу і гроші. Непосидюча вдача робила з нього завзятого полеміста, що гостро нападав на молодих письменників, зачіпаючи навіть великого Ібзена. Та останню свою боротьбу Гамсун програв: була це його оборона гітлерівської політики в роках останньої війни.

На чоло його повістей висувається великий роман під заголовком „Благословенство землі", що здобув йому нагороду Нобеля в 1920 році. На кінці свого життя постійно жив у відлюдному закутку своєї країни, видаючи книжку за книжкою. Він сам думав, що його твір з 1931 буде останнім, та в 1934 р. вийшов новий твір, три роки пізніше ще новіший і аж у 1940 р. закінчилася його творчість.

Гамсунові твори перекладалися на всі мови світу. В ЗДА він ширше знаний аж після того, як дістав нагороду Нобеля в 1920 році.

Українською мовою перекладені такі Гамсунові твори: „Голод", „Вікторія", „Пан", „Під осінніми зорями" та великий роман „Волоцюги". Цей останній твір переклали українці ще з рукопису і він вийшов був раніше за норвезький оригінал.

В Норвеґії преса збула мовчанкою смерть Кнута Гамсуна. Сталося це так із-за прогітлерівської настанови письменника в роках остан. війни. Та американська преса зве Гамсуна „велетнем Півночі" і думає, що історія простить йому його політичну помилку, яку зробив він більше із спонуки обставин як своєї власної філософії.

МОСКВА ВІДБУДОВУЄ НІМЕЦЬКУ ФЛЬОТУ

Берлін. — Західні аліянти мають достовірні і перевірені інформації, що Москва почала в Східній Німеччині інтенсивну відбудову німецької фльоти, користаючись портами здовж 140 милевого балтійського побережжя. Відбудова німецької фльоти під червоним прапором почалася в 1950 році та під невинною назвою „морської поліції". Сьогодні загартовані у війні німецькі морські команданти з ласки Москви вже знову командують понад трьома тисячами моряків, кількість яких до кінця цього року має збільшитися до 19,000. Аліянтська і західно-німецька розвідка вважає, що тільки недостача відповідного командування та головно совєтське недовір'я до німецьких морських офіцерів здержує Совєтів від дальшої та ще інтенсивнішої розбудови німецької фльоти. Звертається увагу на факт, що большевики досі ще не відважилися призначити німецького команданта підводного човна. Повною парою працюють східно-німецькі корабельні варстати.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОСІЯНИ НАД ПРІРВОЮ

Історичні суперечності, створені російською захланністю на українські землі та українські багатства і віковою боротьбою між російським імперіялізмом з одного боку та українською самообороною з другого, витворили між цими двома сусідніми народами глибоку прірву, яку можна б засипати та створити передумови добросусідських відносин тільки при максимальній добрій волі з обох сторін. Немає сумніву, що українці забули б в теперішніх своїх та міжнародних обставинах, або бодай старалися б забути всі ці незчисленні кривди і терпіння, яких вони зазнали від російського сусіда. Відомо ж, що вони мають „м'яке серце" і при першій нагоді прощають навіть своїм найзапеклішим ворогам, коли тільки ті вороги на це заслуговують.

В Україні росіянин це той одвічний москаль, що руками Боголюбського руйнував Київ, руками Петра гатив болота козацькими кістками, руками Катерини руйнував Січ, це той одвічний окупант що руйнував святині, плюндрував країну, знасилував жінок, яничарив дітей, видавав „укази" проти української мови, що впродовж цілої історії впивався українською кров'ю та насичувався українським майном, нищив українську державу. Історичну ролю „москаля" продовжує сьогодні російський енкаведист, вбиваючи український нарід та знищуючи всі його надбання, дарма, що й він дрожить перед терором комуністичної диктатури, знаряддям якої він є.

Можна б сподіватися, що в таких обставинах вільні представники російського народу на еміграції направду виявляють ту максимальну добру волю та докладають всіх зусиль, щоб злагіднити, засипати ту страшну прірву між українським і російським народами Можна б сподіватися, що страшні обставини на просторі всього Совєтського Союзу та новий могутній зрив до волі в цілому світі опам'ятають тих виразників російської твердині варварства у вільному світі і бодай вони завернуть з того шляху, що легко може скотити Росію, а з нею й інші народи, в пропасть повної заглади.

Проте, дійсність виявляє цілком що інше. Ми свідки, як російські емігранти всіх часів і всіх покроїв, передбачуючи можливість упадку червоної сатрапії, почали справжню оргію для рятунку імперії, що стала прокляттям історії. Самі вигнані і бездомні, вони зосереджують свої зусилля не на те, щоб включитися у могутній визвольний фронт народів світу, але щоб рятувати цілість російської тюрми народів.

Становище російської еміграції до найосновніших прав та національних аспірацій українців, білорусинів, вірменів, грузинів та багатьох інших народів терористичного „союзу" не тільки не приносить росіянам чести, не тільки не зменшує антаґонізмів і не засипає історичної прірви між російським і поневоленими ним народами, але навпаки, поглиблює ту прірву та створює обстановку, яка може закінчитись трагедією і катастрофою для всіх заінтересованих.

Російська емігрантська преса, йдучи за напрямними російських „визвольних" комітетів, публікує найбільш огидні напасті на „українських сепаратистів" та на всіх тих, що бажають волі собі й іншим. Щоб своїм вже давно збанкротованим імперіялістичним концепціям надати характер „руху", вишукується залишки малоросів, купується квізлінґів та збирається припадкових блюдолизів.

Які ж результати такої „акції"? Для прикладу наведемо, що після появи „Східняка" у формі оголошення в нюйоркському російському щоденнику та після надрукування в одній чи другій російській газеті статті із запереченням українських національних аспірацій, нашу й напевно інші українські редакції засипується повінню листів від тих же „східняків", яким пощастило вийти живцем з обіймів російського „старшого брата". В кожному з тих листів стільки обурення і гніву на шовінізм росіян, що душа кожного, хто їх читає і хто за цим розвитком слідкує сповнюється тривогою на думку того, що могло б статися, якщо б єдинонеділимська акція мала реалізуватися і спровокувала в Україні та інших загарбаних Росією країнах активне виявлення того гніву і обурення. Не можна позбутися думки, що ціла єдинонеділимська оргія російської еміґрації це страшна і тонкими нитками шита провокація тих, що їх ціллю є або перемога большевизму, або заглада людства.

Треба хіба потішитися думкою, що російський нарід на своїй землі, який в останніх десятиріччях сам зазнав знущань і неволі, позбувся вже імперіялістичних амбіцій та в рішальну хвилину виявить настільки мудрости, щоб не виключити себе із сім'ї волелюбних народів, як сьогодні виключає себе російська еміграція. Треба теж сподіватись, що відповідальні західні мужі і політики нічим не причиняться до того поглиблювання прірви між східно-европейськими народами, яку копає російська еміграція. Українці та інші національности зі свого боку не повинні давати переваги почуванням гніву і обурення та не тратити рівноваги і не дати себе зловити на будь-яку провокацію, але вірити в найліпше, не зменшуючи своєї готовости на найгірше.

КАЯТТЯ

Роберт С. Руарк заговорив у своїй синдикованій колумні про те, як „поплачує каяття". Під тим „каяттям" він розуміє протикомуністичну акцію, яку повів довголітній фанатичний комуніст Гвиттекер Чемберс, зірвавши з комунізмом.

Як знаємо, зізнанням Чемберса треба завдячувати, між іншим, тюремну кару, на яку засудив суд Алджера Гісса, бувшого високого урядовця департаменту стейту, як кривоприсяжника. Мимоходом кажучи, Гісс пробує тепер знов себе виправдувати і старається при допомозі „нових фактів" доказати свою невинність. Та в цьому самому часу зявився новий свідок, також бувший комуніс, який зізнав, що він належав у Вашинґтоні до тої самої комуністичної ячейки, призначеної для високих урядовців, до якої належав також і Гісс.

Чемберс безсумнівно прислужився справі розсліджування комуністичних агентів на державних становищах. Але тут мова про його спогади, які тепер друкує „Сатордей Івнінґ Повст". Ці спогади, які є у великій мірі „каяттям" Чемберса, незабаром появляться окремою книжкою, яка вже тепер має запевнений величезний збут. За це своє „каяття" цей „грішник", як подає Руарк, стане відразу багатим чоловіком. Самий журнал заплатив йому вже за уривки яких $75,000. Цілий прихід з книжки можна вже тепер рахувати на сотні тисяч долярів.

Очевидно, що й цього не було б, коли б не було відповідної реклями, яка робить з Чемберса малощо не „героя". Його спогади, як виглядає з перших розділів, цікаві й написані талановито. Це признає також і Руарк. Та йому не подобається щось інше, а саме те, що рекляма намагається представляти Чемберса як героя, а він у його очах таким не є. Він був, пише Руарк, довгі роки таким самим зрадником, як й інші комуністи, виконуючи шпигунську службу. За це повинен би бути в тюрмі і там спокутувати свою ганебну працю. Коли ж замість того його „засипають ще долярами" і зараховують до героїв, то — пише Руарк — цього вже забагато. Такі відзначення повинні належати тільки тим, що ввесь час чесно служать свому народові й в тій службі не дають себе звести нікому і нічому на бездоріжжя.

При цій нагоді згадаємо ще за одно „каяття", себто за статті, які появились в Америці в різних газетах з нагоди смерти М. Літвінова, б. совєтського міністра закордонних справ та амбасадора в Вашинґтоні. З них виходило б, що Літвінов в останніх роках життя нібн каявся, що переконував західні демократії про можливість і потребу співпраці між ними і Кремлем та що такі дві системи, як комуністична і демократична, можуть у світі поруч себе існувати. Вилйєм Генрі Чемберлен виступив цілком слушно проти ширення такого „міту", щоб робити з Літвінова невинну людину, коли саме він найбільше нашкодив, бо довго дурив Захід, включно з Америкою, відвертаючи їх увагу від кремлівських аґресивних плянів.

Микола Чубатий

На службі російської імперії

II.

Кілька літ перед смертю, написав М. Гоголь своє „Вірую" як письменника, яке понад всякий сумнів вирішує справу, чи Гоголь український письменник чи російський. Це є його твір „Авторская Исповедь" (Твори VIII, 235 і наступні).

Пристрасть служити російській імперії

„Я не можу напевно сказати, пише Гоголь, чи моя професія як письменника створена мною. Знаю тільки, що в ці роки я став застановлятися над моїм майбутнім (а застановлятися над тим я почав вчасно, коли мої ровесники все ще думали про гри) ... мені все приходило на думку що я стану славним чоловіком. Я прямо думав, що заслужуся і все це дасть мені служба державі. От і оця пристрасть служити була у мене в молодості дуже сильна. Вона постійно наповняла мій розум випираючи всі мої справи та заняття". (Твори VIII, 242).

Автор в „Ісповіді' 'ані словом не згадує про своє українське походження ані про писання своїх молодих літ на українську тематику. Аналізу своєї літературної творчости автор зачинає від написань „Ревізора" та „Мертвих Душ"; він говорить теж про вплив Пушкіна на його літературну творчість. Продовж короткого часу він став інтересуватися загально-людськими проблемами: „На якийсь час, пише він, предметом моєї уваги стала не сама російська людина та Росія, але людина та душа взагалі. Але скоро повернуло драгнення пізнавати Росію". Ось і всі гоголівські заінтересування вселюдськими справами, про які баламутно інформується американсько-українське громадянство, яке не має змоги пізнати Гоголя з джерел.

„Мертві Душі" Гоголь вважає своєю службою Росії, бо мета їх — живіше заінтересувати самих росіян Росією. Гоголя, як сам він пише, боліло, що не всі провінції Росії (між ними й Україна) називали себе навіть Росією. „Провінції наші, пише Гоголь, мене ще більше вразили (Провинции наши меня еще более изумили). Там навіть ім'я Росія не розноситься з уст" (Твори VIII, 256). Це було причиною його виїзду за границю, щоб звідтам набирати російського духа. „Я глибоко переконаний, продовжує Гоголь, що тепер кожен, що палає бажанням добра, хто росіянин і кому дорога честь російської землі, повинен... брати якнайбільше місць і обов'язків в державі" (VIII, 266).

Ми навмисне навели дослівно так багато цитатів із творів Миколи Гоголя, щоб читачі самі мали змогу рішати. Таких патріотичних російських натяків є в писаннях Гоголя сотки, ними наповнені кілька томів принагідних писань та листів автора. Натомість наведені кілька цитатів в статтях про Гоголя, які мали б доказувати його українську національну свідомість, це дослівно всі цитати, які взагалі є в його творах. Це припадкові вискази, виповіджені в хвилинах неповодження, в часі перших літ побуту в Петербурзі, коли російський світ ще не вмів цінити таланту Гоголя. Це слова кинені то тут то там в листах до визначних українців як Максимович та ще дехто, яким, як він знав, така фраза може бути приємною. Зрештою і в тих листах Гоголь щиро виповідав, що він сам не знає чи вього „хахлацкая чи русская душа". Натомість в усіх творах свого зрілого віку він був виразним ентузіястом Росії як світової імперії та жалів чому провінція Малоросія не гомонить містичними словами: Росія, росіяни, цар.

Попередники та наслідники Гоголя у службі російської імперії

Гоголь не перший та не останній із українців палав пристрастю служби імперії. Саме через цих пристрасників служби імперії багато страдала Україна. Про них Шевченко багато говорить терпких слів. Сто літ перед Гоголем, Петербург та другі осередки російської імперії наповнялися малоросами, що з пристрастю служили справі імперії. Зокрема їх багато було при режимі Петра І., що підняв вже виразні кроки для ліквідації України як окремої нації. Таж найближчими дорадниками царя Петра І. були два українці — Теофан Прокопович та Стефан Яворський. Перший був дорадником Петра І. в справах адміністрації, другий був спецом від церковних справ. Це його задумом був Святіший Російський Синод, що русифікував українську православну Церкву. Ми любимо хвалитися, що за Петра І. дослівно всі єпархії Росії були обсаджені українцями. І з черги насувається питання: — хто ж в такім випадку виклинав Мазепу, гетьмана самостійника, визвольника України: Виклинали його росіяни чи українці?

Відомо ж, що Петро І. скасував Український Гетьманат та завів на Україні Малоросійську Колегію. Хто ж давав такі знамениті ради? Чим зазначилася присутність українців в окруженні Петра І.? Чого ж ви чванитеся, — ви! Сини сердешної України", — писав Шевченко, — що добре ходите в ярмі, ще лучче як батьки ходили?" Чим прислужився Україні гр. Безбородько виконуючи такі високі уряди в службі імперії?

Дехто скаже, що вони не могли нічого зробити; а чому ж простий козак Розумовський міг причинитися до обнови гетьманьства в Україні в далеко гірші часи. На службі царя був теж польський князь Адам Чарторийський, приятель царя Александра І.; він був навіть міністром заграничних справ Росії. Чому цей поляк на царській службі міг розторощену Польщу, союзника побитого Наполеона привести до власної державности — утворення Польського Королівства та дістати змогу під владою Росії розвивати буйно польську культуру на всіх українських та білоруських землях давної Речипосполитої. При його царській службі розцвівся виленський польсько-патріотичний університет, а на Україні Крем'янецький Ліцей. Видно служба службі не рівна. Можна служити та думати про свій нарід а не про себе тільки. А можна служити та й за рідний нарід для власної кар'єри забути.

Служба службі не рівна

В часі дискусії над Гоголем, деякі дискутанти навели низку українських вчених, мистців та музик, що працювали з користю для України й при чужій владі. Немає сумніву, що й при чужій владі можна, та й треба використовувати всі можливості праці; часто це є можливе. Наука, музика, плястичне мистецтво можуть бути вповні трактовані в площині вселюдської культури і вчений мистець може творити незвичайні вартості без шкоди для власного народу, а то й з користю, коли має настільки відваги, щоб признатися до своєї національности. Зрештою кожен вклад у вселюдську цивілізацію та культуру, це рівночасно вклад в національну українську культуру та цивілізацію, бо кожен нарід новочасної збірноти цивілізованих народів обов'язаний такий вклад вносити.

Друга справа, коли літературний чи історичний письменник на службі Росії чи Польщі стає ідеологом російського чи польського панування над Україною; коли він стає, як у Гоголя, ідеологом общерусской концепції, що неґує саме існування українського народу як окремої нації. А це вже не є те саме. Служба службі не рівна.

Зокрема в літературі, відколи рідна мова стала інструментом духовости нації, мова не є чинником маловажним. Гоголь вважав, що українська мова запроста, щоб висловлювати його талан. Він її прямо не вважав за мову гідну до виражування почувань великого автора. Чи це також без значення? Що було б з українською літературою, коли б так був думав Шевченко та другі. Чи була б українська література взагалі?

І навпаки, не все, що написане про Україну в чужій мові є власністю української літератури, а їх автори українськими письменниками. Існує ж в польській літературі ціла українська школа письменників (Гощиньскі, Мальчевскі та Богдан Залєскі). Вони писали прекрасно про українську природу та український нарід. Вони Україну любили навіть з цілої душі, що виражено у двостиху:

„Боже о єдно тилько прошен Цєбє
Подай нам, Панє, Украінє в нєбє".

Чи можна більше виявити любов до України, яку вони розуміли як прекрасну романтичну країну, провінцію Речипосполитої навіть з окремим народом? Чому тих співців України не врахувати б до української літератури?

А вкінці мусить в національному житті бути якась міра національного добра та зла, користи та шкоди, патріотизму та відцурання. Чи рівними українцями є Гоголь та Шевченко, з яких одного потягнула пристрасть служити імперії ворога, та жити в добрі, а другого пристрасть служити Україні та жити в тюрмі на засланні і спалити своє життя на службі визволення України. Чи не є прямо блюзнірством, з української точки погляду, порівнювати патріотизм Гоголя та Шевченка?

Ми не хочемо тим клеймити Гоголя зрадником українського народу. Ми далекі від цього. Вихований серед такого середовища, він видно не міг бути інакшим й тому суб'єктивно він міг бути й мабуть був найчеснішою людиною. Одначе чи український нарід об'єктивно, на підставі літературної праці та його заслуг для Росії та України, має підстави святкувати Миколу Гоголя ідео-

(Закінчення на стороні 3)

М. В. Дольницький

Голос африканського націоналізму

Загострена боротьба Єгипту за Суез і Судан, не єдина запальна точка на північному побережжі Африки. Пресові звіти про поважні непорозуміння і навіть збройні сутички в французькому Марокко, Тунісі, Альжирі і щораз більше невдоволення в новоствореній державі Лібії, доповнюють картину небезпеки вибуху нової „малої війни" яка саме розгорілася в Єгипті.

Для нас цікаве питання, чи за цими всіма войовничими явищами місцевого населення в Африці стоїть комунізм? Оголошені звіти і розсліди та кореспонденції, що доходять до нас, стверджують, що комунізм не відіграє ніякої поважної ролі в цих націоналістичних рухах країни північної Африки. Причини цих явищ слід шукати перш усього в бажанні поодиноких народів африканського побережжя здобути більше прав або й повну волю. Якщо б навіть не було комуністів, які чисельно і значенням дуже малі в цих країнах, непорозуміння все ж існували б і до збройних сутичок таки доходило б. Ці націоналістичні рухи почалися з повною силою ще тоді, на переломі 19 і 20 століття, коли інтернаціональний комунізм був ще в пелюшках.

Народи північної Африки домагаються сьогодні цього самого, чого вони домагалися ще пів століття тому: більше прав, кращого харчу, кращих життєвих умовин, більше свободи і більшого голосу в управі власних країн. Сучасна світова ситуація і незавидне становище Франції та Англії тільки додають африканським націоналістам більше відваги домагатися всього цього.

Комуністи проте намагаються вмішуватися в африкансько-західній конфлікт. Між демонстрантами можна зустріти і комуністичні транспаренти, заклики проти европейського імперіялізму і „американських вол - стрітських акул" і заклики за дружбу з СССР.

В французькому Марокко, що є французьким протекторатом, існує сильний націоналістичний рух арабів. Французькі війська легко дали собі раду з революційними виступами терористів, положення проте не найкраще. Кожної хвилини може прийти до нових зударів. Султан Марокка, хоч неофіційно, симпатизує з цими виступами своїх підданих, бо він радий мати більше влади і більше голосу в справах своєї країни. Оборона країни, закордонна політика, закордонна торгівля, напр. не належать до його, але Франції, компетенцій. Востаннє, напр. ЗДА дістали дозвіл лише від Франції побудувати в Марокко летунські бази, без порозуміння з султаном.

Французька політика в Марокко спірається на засаді „діли і пануй". Франція користає з сильного антагонізму, що існує між берберами (3/4 населення) і їхніми колишніми завойовниками арабами (1/4 населення). Само Марокко (столиця) опанована арабськими націоналістами, бербери ж мають більшість в решті країни. У випадку, якщо б Франція покинула Марокко, ми були б свідками громадянської війни.

В Тунісі, що є також французьким протекторатом, араби домагаються щораз голосніше більше автономічних прав, яких Франція відмовляє, побоюючись, що потім араби висунуть більші домагання.

Лібія, що на основі рішення ОН, одержала самостійність, дістає військовий виряд від Єгипту і намагається нав'язати з ним якнайтісніші взаємини. Покищо там ще не було ніяких революційних виступів проти західніх держав, проте повітря наладоване динамітом, що може вибухнути з хвилиною, коли Захід домагатиметься військових баз на її території.

Альжир може стати кожної хвилини новим Єгиптом. І там домагання автономії, а то й повної самостійности щораз голосніші. І там арабський націоналізм сильно поширений і щораз більш войовничий.

Акція Єгипту, Марокка, Альжиру, Тунісу і Лібії, — як впевняють, плянована і керована з Каїру. Ненависть до англійців і французів збільшується з кожним днем.

Якщо б не загроза комунізму, можливо Англія і Франція легше дали б намовитися на більші уступки. Та так, як справи маються, воно безвиглядне, тимбільше, що і Америка зацікавлена спокоєм і миром та сильною рукою не тільки в Єгипті, але і інших північно-африканських країнах. Тому Америка з однієї сторони старається жити в мирі з своїми союзниками, Францією і Англією, та з другої сторони пробує грати ролю посередника між цими окупантами та місцевим населенням.

Голос африканського націоналізму, не зважаючи на ніякі пляни Заходу, сильнішає. Одного дня, набравши розгону і сили, він може спричинити в північній Африці немало клопоту, який Заходові, в зв'язку з плянами оборони перед червоним імперіялізмом, ніяк не на руку.

Вол. Дорошенко

НАБОЛІЛА СПРАВА

(Потреба реформи нашого правопису).

1)

Справа правопису стала у деяких наших колах своєрідним табу. Горе тому, хто посміє зняти голос проти непослідовностей, а то й очевидних нісенітниць нашого „соборного" правопису. ухваленого в Харкові 1927 р. Зараз знайдеться якийсь нікому невідомий авторитет, що накинеться на Вас з мокрим рядном, обвинувачуючи в анархізмі й інших гріхах, не щадячи при цьому гидких лайок на Вашу адресу. Мовляв, не твоє, дурню, діло про такі справи говорити. Ніби — Roma locuta causa finita. Але всі ці гістеричні вигуки не видержують ніякої критики й свідчать тільки про нічим невиправдану зарозумілість і нечувану, але зрозумілу невихованість їх продуцентів, що ніяк не можуть позбутися ментальности підсовєтського „громадянина", який не звик до вільної дискусії в вільному світі, де ніхто не тягне вас за незгідну з ним думку під стєнку. Ці панове негодні зрозуміти, що ніякого соборного правопису у нас нема. На Радянщині давно вже з ним порвали й на приказ Москви щораз більше навертають його на єдинонеділимську стежку. За океаном його взагалі не придержувалися й не придержуються. Трималися його ще в Галичині з сентименту, не вважаючи на всі очевидні його хиби. Мовляв не рвім спільного зв'язку бодай на цьому відтинку. І поки на Радянщині існував ухвалений 1927 р. „спільний правопис", цей сентимент був зрозумілий, хоч у Галичині кожний школяр бачив недостачі нового правопису. Але який сенс триматися його тепер, коли нема вже тих спонук, які веліли нам не рухати харківських ухвал. Адже ж мало не всім контрагентам було ясно, що ухвалений правопис не відповідає вимогам науки. Це був плід компромісу, на який пішли наші вчені під натиском большевицької партії. Думалося, тоді, що це тимчасове явище, що українство на Радянщині розвиватиметься й далі так само гарно, як досі, отже згодом можна буде усунути неконсеквенції й хиби осягненого компромісу. Тим більше, що на Західній Україні існував зовсім добрий правопис, якого всі держалися і який був освячений працями Наукового Т-ва ім. Шевченка. Що він зовсім не був тяжкий і не зрозумілий наддніпрянцям, можуть посвідчити діячі Союзу Визволення України, які користувалися ним у всіх виданнях Союзу і в школах, які запровадив він у таборах полонених земляків, вояків російської армії. Навчившися української мови в таборових школах, наші „дядьки" і „парубки" з усіх усюд Наддніпрянщини зовсім добре володіли цим „галицьким" правописом. А чому? Бо вони були природними українцями, а не зіпсованими російськими шкільними впливами інтеліґентами. І як би у нас тоді повстала була своя справді національна держава, то ці вихованці таборових шкіл напевне голосували б за „правописом Грушевського", як наші землячки-русотяпи прозвали прийнятий на Західній Україні правопис.

Правопис, що його вживали перед II-гою світовою війною в Галичині й на Буковині, а М. Грушевський і в своїх виданнях, друкованих у Києві, це була Кулішівка, вдосконалена таким знаменитим філологом, як акад. Степан Смаль-Стоцький. І був це стрункий, видержаний в дусі української мови й вимови правопис, а заразом правопис, що геть відрізнявся від російського й орієнтував нас на захід. Як я вже згадував, ніяких труднощів для засвоєння його нашим народом він не становив, як це доказує практика СВУ та Грушевського. Не до смаку припав він тільки нашим старовірцям, що привикли йти в хвості за москалями і психологічно не могли позбутися московського впливу, підсилюваного церковною практикою. Розуміється, московський правопис склався під впливом таки нашого старого правопису, що був спільним для нас і білорусинів. Але відколи наша літературна мова стала розвиватися виключно на основі народної мови, то природним наслідком цього явища був правопис фонетичний, а не московська ярижка чи наш старий етимологічний, що його упорядкував М. Максимович для галичан, які довго його трималися як якоїсь національної святощі. Так само, як теперішні прихильники „соборного" харківського правопису, який з погляду наукового ніяк не був кроком уперед, як це твердить якийсь новоспечений знавець п. А. Юриняк, що називає його „нашим найвищим досягненням у мовно-правописній ділянці". („Наш Вік", Торонто, 1949, ч. 22), а саме навпаки. Ціла „соборність" його виявлялася в тому, що на конференції було кілька західньо-українських учених, з яких два вже „а пріорі", психологічно, були наставлені голосувати за ним: акад. К. Студинський з огляду на своє просовєтське становище, а проф. І. Свєнціцький, як колишній москвофіл, що ще не позбувся цілком своїх „восточних" симпатій. Тільки М. Грушевський принципово стояв за вироблений у Галичині правопис. На жаль, проти нього були такі впливові „старовіри" особисті антагоністи М. Грушевського, як акад. Кримський та Єфремов, що відкидали „галицькі" „крайності" й обстоювали апостроф. Представники уряду й партії, очевидно, були проти різкого відокремлення від москалів, хоч сам Скрипник схилявся навіть до латинки. В конференції брали участь також і визначніші письменники: П. Тичина, М. Рильський, М. Вороний та ін. (Чусте, пане Юриняк, а ви, так ганьбите Галину Журбу!). Отже співвідношення сил Сходу й Заходу було не співмірне і вже один цей факт сильно підкопує „Соборність" харківських ухвал. Але в Галичині був такий великий сентимент до соборности, а до того ще підсичуваний радянофільськими симпатіями, що й наша Західньо - Українська Академія Наук — НТШ льояльно підпорядкувалася харківським рішенням, хоч і вповні розуміла всю їх необґрунтованість з наукового боку.

(Закінчення буде).

Д-р Теодор Мацьків

25-ЛІТТЯ НАУКОВОЇ ПРАЦІ ІСТОРИКА М. АНДРУСЯКА

20 лютого ц. р. минуло 50 років життя українському історикові Миколі Андрусякові, що саме в грудні м. р. завершив 25-ліття своєї науково - публіцистичної праці, започаткованої розвідкою з історії української церкви в XVII ст., друкованої в „Записках Наукового Т-ва ім. „Шевченка" у Львові в 1927 р.

М. Андрусяк напочатку досліджував історію української церкви і козаччини в XVII ст. та в початках XVIII ст., кидаючи нове світло на проблему спорів поміж православними владиками за єпископські катедри, та на розвій Церковної Унії в Галичині. В історії Козаччини подав причинки до історії Руїни в часах Петра Дорошенка та до часів гетьманування Івана Мазепи. У цій новій праці Андрусяк особливо прослідив зв'язки І. Мазепи з хвастівським полковником Семеном Палієм, причини його ув'язнення, та його наслідки. А. присвятив немало уваги характеристиці особи І. Мазепи, та його культурної діяльности.

Потім Андрусяк занявся студіями доби українського національного відродження. На окрему увагу заслуговує його твердження, в якому доводив, що відомий галицький меценат Михайло Качковський не був москвофілом. Таким хотіли його бачити після його смерти галицькі москвофіли, щоб використати його фонди для своїх цілей, називали його іменем товариство, що по суті мало подібні цілі до нашої „Просвіти". Тільки „Просвіта" працювала для народу, під час коли „Общество ім. М. Качковського" баламутило. На ділі Качковський, як це виказав науково М. Андрусяк, був українсько-галицьким патріотом, який призначив значний свій маєток для літературного розвитку Галичини.

У зв'язку зі своєрода регабілітацією М. Качковського, Андрусяк вияснив рівно ж справу Талєргофу, полемізуючи з московськими публіцистами, виказуючи, що в Талєргофі було також багато інтернованих українців, а не самих т. зв. москвофілів, і, що по правді табір інтернованих в Талєргофі — це частина трагедії української історії.

В часі польської ревіндикаційної пропаганди за наші шляхетські роди на українських землях, що були в XIV — XVIII ст. під польським пануванням, Андрусяк написав науково-популярні, історичні нариси: „Звідки взялася на наших землях шляхта?" З появою цих нарисів була вив'язалася полеміка поміж Андрусяком і польськими публіцистами з „Злотого Шляху" та „Дзєнніка Польського".

Побіч популярно-наукових нарисів, Андрусяк писав стисло наукові праці. І так "The Slavonic and East European Review" (1935-36) в Лондоні друкує його синтетичний огляд про національний розвиток українців у Галичині за австрійської доби п. н. "The Ukrainian Movement in Galicia". Дальше з доручення Митр. А. Шептицького Андрусяк зладив нарис історії Української Церкви для французької католицької енциклопедії, яка появилася в Парижі.

В останніх часах Андрусяк зацікавився проблемами княжої доби, висвітлюючи останні княжі часи в Зах. Україні в XIV ст. Як виходить з його праці про останніх Романовичів (Науковий Збірник УВУ, V, Мюнхен. 1948), то на Холмщині панували українські князі до 1376, отже 27 років після заняття Львова та Галичини польським королем Казимиром Великим.

З недавньої полеміки є знані його статті про первісне значення назви „Україна", проблема початків і розвитку українського народу.

На окрему увагу заслуговують: його критичний огляд дослідів над Тризубом („Тризуб", Мюнхен 1947), Нарис „Історії України" княжа доба (Прага 1941), нарис історії України, козацька доба (Прага 1942), який не появився однак тому, що ґестапо опечатало видавництво „Пробоєм", а який остаточно появився літографічно, як виклади УВУ (1946).

До його праць належить ще додати: „Огляд української історіографії" — („Українська книга" 1937), „Історія Карпатської України" („Карпатська Україна", Львів 1939), „З минулого Знесіння" (Львів 1932). Андрусяк у своїх працях та дослідах багато уваги присвятив нашим пограничним землям як Полісся („Поліські Вечорі" — у „Голосі", „Нове Село", „Гомін Краю" — Львів 1938), Кубань („Дешева Книжка" 1937), Зелений Клин („Життя і Знання" 1932, „Літопис Червоної Калини" 1932), про лемків етнографічно-історичну студію, що появилася німецькою мовою (Мюнхен 1941).

Як учасник визвольних змагань у 1919-20 рр. у рядах УГА й Армії УНР, Андрусяк подав короткі нариси своїх споминів з тих часів. Зокрема висвітлив хто був ініціятором чортківського пролому УГА в червні 1919 р. коли то на цю тему в 1936 р. велася у львівській пресі широка дискусія.

На закінчення, нехай буде мені вільно для і так неповного нарису праці заслуженого історика Миколи Андрусяка ще додати декілька дат з його життя. В 1931 р. осягає на Львівському Університеті ступінь доктора філософії, в 1932 р. стає дійсним членом історично-філософічної секції НТШ у Львові, в 1936 дійсним членом історично-правничої секції Українського Богословського Наукового Товариства у Львові, в 1941 історично-філологічного Т-ва у Празі, та доцентом УВУ.

Число його розвідок, статтей та рецензій переходить 400.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

За ідейний рівень. У Львові відбулася „нарада молодих письменників Львівщини", яку скликав обком комсомолу та „письменницька організація" Львова. В нараді, як подає „Р. У." з 29. 12. м. р., взяли участь більше 100 письменників-початківців. П. Козланюк початківцям говорив „Про стан і заходи підвищення ідейного та художнього рівня творчости молодих письменників".

Перевишкіл редакторів. Постановою обкому партії на Полтавщині, при обласній газеті „Зоря Полтавщини" зорганізовано 10-денні „семінари редакторів районних газет". Учасники семінару вислухують консультаційні бесіди про висвітлення питань ідеологічної роботи, партійного життя, практично ознайомлюються з технікою плянування і верстки газет . . ."

Хиби в Самборі. „Після попередньої партійної конференції, а особливо після виступу „Правди", — довідуємося з „Р.У." від 3. 1., — в місті (Самборі) дещо поліпшилася робота по комуністичному вихованню трудящих . . . Проте хиби і помилки в ідейно-виховній роботі виправляться повільно..." В місті „бракує лекцій про ленінсько-сталінську дружбу народів, про ролю партії большевиків, про Леніна і Сталіна, про совєтський патріотизм". Відомість про хиби подав в газеті місцевий кореспондент І. Верьовкін.

„Виняткова серйозність". Міністерство сільського господарства УССР викрило, що машино-тракторні станції „не забезпечують своєчасну підготову машино-тракторного парку до польових робіт 1952 року". Нпр., в Запорізькій області плян осінньо-зимового ремонту виконано на 25-35%, в Ізмаїльській (плугів) — на 13,7, в Одеській — на 15% і т. п. Як подають совєтські газети, „міністерство відзначило виняткову серйозність становища, яка має місце з ремонтом в ряді західних областей. Протягом жовтня-грудня в Ровенській, Дрогобицькій і Волинській областях відремонтовано тракторів 22-25%, плугів—10-15% до всього пляну ремонту".

Нові пісні. В відділі Музфонду виходять з друку нові музичні твори совєтських композиторів, — подає „Р.У." з 28.12. м. р. — Серед них „Пісня про Криворіжжя" Г. Верьовки до слів Масенка, „Виростайте, сонячні будови" до слів Ющенка — про совєтську молодь, яка „перетворює природу, будує гидроелектростанції на Волзі і Дніпрі", „Москва" П. Козицького до слів П. Тичини й ін.

Дякова хата. За відомостями совєтських газет, до наших днів збереглася хата дяка, де хлопчиком учився Тарас Шевченко. Тій хаті вже більше як 160 років. Вона вся похилилася та осіла. Поруч з хатою, як впевняють ті газети, поставили „двоповерхові будинки середньої школи і гідромеліоративного технікуму, приміщення лікарні, клюбу, сільмагу, музею . . ."

„ВІД ПАМІРУ ДО КАЛІНІНГРАДА"

В „Р.У." з 7. 12. м. р. надрукована стаття під заголовком, який говорить самий за себе: „Виховання учнів у дусі совєтського патріотизму — головне завдання школи і вчителя". В статті є такі рядки: „От чому треба розвивати і культивувати совєтський патріотизм, бо з нього виростали, виростають і будуть виростати великі діла, славні подвиги, чудесні мислі і праці будівників комунізму... Звідси висновок: систематична, наполеглива робота над піднесенням ідейности учнівської молоді, над піднесенням її комуністичної свідомости, є вірний шлях виховування її в дусі совєтського патротизму".

Для означення меж країни, якої патріотом повинен бути український школяр, подається: „Вся країна від Паміру і до Калінінграда (Кеніґсберґу), від Курильських островів і до Ужгорода... закладає підвалини будов комунізму..."

„ДЕРЖАВНИЙ ЛАД ПЕРЕМІНИТЬ"

Частину української пшениці — очевидно, з „перевиконання пляну" — вислано „голодуючій Індії". До порту в Калькуті причалив корабель „Мичурин" та привіз щось кілька тисяч тонн зерна. І з тієї нагоди Павло Тичина написав величезну, з дозволу сказати, поему, в якій оспівав усі злидні, в яких живуть індійці в своїй самостійній країні, та, звичайно, благородність російського народу й самого Сталіна, які безкорисно подають руку допомоги. Написав Тичина: „І всі раділи: — Слава! Слава! Це Сталін нам зерно послав... Ой, брати! Нам прибуло добра і грузу! Тож досить горя, досить сліз! Для нас з Совєтського Союзу пшеницю пароплав привіз" і т. д. А далі, щоб не було ніякого сумніву щодо „безкорисности допомоги": „Й подумали індійці: зміни? Щоб в Індії трудящим жить, то в ній потрібно і рослини (натяк на Мічурина), й державний лад перемінить..."

ПРИ СОВЄТСЬКІЙ ВЛАДІ

Гуцульщина „славиться високоурожайними садами". В Кутському районі один колгосп має 400 га саду, в якому з кожного га збирають по 80 цнт. яблук. Овочеві дерева садять в Снятинському, Городенківському та інших районах. Овочі, по пляну, обгорнені навіть у папірці (!), відходять довгими транспортами до Ленінграду і Москви. Садівникам і колгоспникам на місцях лишаються . . . „дулі" і медалі.

(„Укр. Думка").

На службі російської імперії

(Закінчення зі сторони 2)

лога російського монархізму та общерусскости, як свого заслуженого чоловіка? На це питання нехай відповідять самі читачі.

Чи маємо відрікатися Гоголя?

Таке питання поставив один із дискутантів, а другий таки твердо ствердив: він наш, він не їх! Чи відрікатися нам Гоголя? Цього ми не потребуємо робити, бо він сам нас відрікся. Зацитовані думки з його творів стверджують це понад всякий сумнів.

Чи ревіндикувати його насилу від росіян? Чи це взагалі можливе? А вкінці така проба криє в собі великі небезпеки для українського народу, зокрема в нинішні часи, коли в Америці та в західнім світі високо стоїть ціна на українців общеросів. Ревіндикування Гоголя це данайський дар. Росіяни у власному інтересі, його радо нам відступлять, з його світовою славою. Відбираємо ми Гоголя як автора Тараса Бульби, так ми його теж відбираємо як українця віруючого в містичне призначення Росії панувати над тою частиною світу і над Україною. Ми рівночасно ревіндикуємо автора, що до одчаю доходить чому в російській провінції Україні ще не гомонить назва Росія.

Я волію в ім'я справедливости дарувати цілого Миколу Гоголя, українця з походження, росіянам тимбільше, що це не є дарування. Росіянами постачили нам також українських патріотів як Миколу Костомарова, Марка Вовчка, а в нових часах комуніста українського самостійника Волобуєва, та десятки других українських патріотів російського роду. Нехай це буде добросусідський обмін та завдаток на приязне співжиття українського та російського народу як добрих сусідів кожного на своїй незалежній землі.

(Кінець)

З КНИЖОК

Юрій Шерех, „Нарис сучасної української літературної мови". Накладом Наукового Товариства ім. Шевченка. Мюнхен, 1951, ст. 402, Видавництво „Молоде Життя".

„Нарис сучасної української літературної мови" проф. д-ра Юрія Шереха становить собою перший виданий в українській еміґрації повний науковий курс української мови. Книга підсумовує дотеперішні досягнення українського мовознавства, а також подає багато нового матеріялу. Книжка побудована в світлі досягнень і нових метод світового мовознавства нашого часу.

Книжка проф. Шереха охоплює всі розділи науки про українську мову: словник, синтаксу, фонетику, морфологію, наголос. Вона спирається на багатий матеріял, визбираний з кращих авторів українського письменства XIX—XX сторіч, особливо з новішого письменства, як підсовєтського, так і еміґраційного. В усіх розділах книги не тільки перелічує факти і подає правила, але і дає низку практичних порад про використання тих чи тих мовних форм. Крізь усю книгу проведені стилістичні принципи. Крім того, включено кілька спеціяльно стилістичних розділів, що їх не було в дотеперішніх граматиках української мови.

Книжка проф. Шереха не обминає складних і заплутаних питань, а показує в кожному випадку, яке їх розв'язання властиве українській літературній мові і в якому напрямі вона розвивається. В тих випадках, коли не можна дати точного правила, книжка подає вичерпний матеріял в абетковому порядку, і, отже, може використуватися легко для різних довідок.

Загалом книжка проф. Шереха становить собою незаступний підручник для кожного, хто хоче опанувати нашу літературну мову і зрозуміти тенденції її розвитку, а водночас довідник про всі головні факти нашої літературної мови. Тому цю книжку можна радити кожному, кому дорога культура рідної мови, кожному, хто хоче говорити і писати поправно. Нема чого казати, що такий порадник особливо велике значення має в умовах еміґрації, що не сприяють збереженню чистоти і краси мови.

„Наша Культура". Науково-популярний місячник. Ч. 4, за лютий 1952, Вінніпеґ, Канада. — Проф. П. Ковалів: Український народ як нація. — Митрополит Іларіон: Стосунок розуму до Віри в богословських дослідах. — Проф. Н. Полонська-Василенко: Велика княгиня українська, свята Ольга. — Проф. д-р Ю. Мулик-Луцик: Правда, справедливість і щастя. — Проф. В. Козуб: Єпископ Парфеній і Лев Толстой. — Митрополит Іларіон: Гасити — тушити. — Проф. М. Садиленко: До „Истории Русов". — Меценати та приятелі „Нашої Культури". — Митрополит Іларіон, А. Нестеренко, Проф. В. Жук: Рецензії. — Читачі про „Нашу Культуру". — Хроніка нашого культурного життя. — Нові книжки.

● **Наукове Товариство ім. Шевченка, Історично-філософічна Секція: "Proceedings", том I., ст. 120, Ню Йорк-Париж, 1951.**

● **Д-р Петро Ісаїв: Звідки Русь-Україна прийняла християнство?** Филаделфія, Па.., 1952, ст. 72. Відбитка з тижлевика „Шлях", Видавництво „Америка".

● **В. Січинський: Українська порцеляна,** Филаделфія, 1952, ст. 20. Видавництво „Америка".

● **Лев Шанковський: УПА та її підпільна література.** Спроба бібліографії українських підпільних видань в Україні (1945-1950), ст. 20. (Не подано року і місця видання).

ВІДГУКИ ДНЯ

ПОЛЕ ДО ПОПИСУ

Здавалось би, що на землі вже майже все просліджене, описане і вивчене. А передовсім, що торкається природи, то просто неймовірно знайти щось нового. Яка була осторожна антилопа „Окапі", як не ховалася по пралісах Конґо, а все таки п'ятьдесять років тому її вислідили і тепер — прошу дуже — зайдіть до звіринця: стоїть, сіно заїдає і на публіку дивиться, а як не вона, то напевно її діти будуть уже позувати до фотографії.

Мені здавалося, що на „Окапі" справа остаточно закінчилася, і що тепер ледве чи прийде щось нового, щось революційного. Хіба якась там дрібна комашка, метелик, а щонайвище мишка.

Але відколи наші люди розповзлися по всіх усюдах земської кулі — справа починає змінятися.

Перша сензаційна ластівка вже облетіла світ, що правди покищо наш еміґрантсько-український світ, але є надія, що незадовго облетить вона і чужий.

Ось читаю в одній нашій газеті ніби спомин, ніби оповідання — з далекої Австралії.

Три хлопці рубали трощу мачетами, себто нашими сікачами. Аж дивляться суне з трощі до них вуж давун. — „Хлопці"! — крикнув один, — найбільше досвідчений між ними. Руки догори і не рухатися! Піднесли хлопці руки догори, разом із сікачами, — стоять... А страшний давун щораз то ближче й ближче. Підповз, понюхав, покрутив головою і далі. Підповз до другого — те саме. А підповз до третього і давай обвивати його своїм жахливим тілом. Обмотав ноги, потім тулів, а як узявся до шиї — наш брат чах його сікачем по голові. Потвора зразу обсунулась, як неприпнята панчоха, і сконала.

Правду кажучи — кожний з нас радий, що одна апокаліптична бестія перестала робити спустошення між населенням Австралії. Але з природничої точки зору (по нашому „штандпункту") це не цікаве, бо один направду дуже рідкий експеримент пропав. Наука радо посвятила б і десять дініс-тів на те, щоб посунутися вперед, а тут могла обійтися одним. Чи ж не варт було б переконатися, що зробив би давун, наприклад, з сікачем.

Припустім, що вуж був би проковтнув того громадянина. Чи був би ликнув його разом із сікачем, чи сікач виплював би, як річ досить нестравну і мало поживну?!.. Во що чоботи, люлька і дірі-виказка не наробили б вужеві шлункового клопоту — то це певне.

Але власне — що з сікачем?

Виникає ще одно питання: Чому давун двох перших тільки понюхав, а їсти не хотів, — зате на третього дістав апетит?

Або це були люди з якоїсь нації, що її давуни не консумують, або білявці, до яких давуни в Австралії ще не привикли, або просто: два з них того дня не купалися...

Але думаю, що одна й друга загадка буде швидко розв'язана, бо хтось із наших австралійців цю справу дефінітивно прослідить — не кажу на собі, але як наочний свідок.

Я, особисто, страшенно цікавий на висліди експерименту.

Перше тому, що досі всі подорожники, всі дослідники — вмовляли в мене, що давун ніколи не кидається на людину, хіба у власній обороні, або через помилку. Він, — казали, — не міг би проковтнути людину. Друге: Щоб задушити свою добичу він мусить зачепитися за якийсь сталий предмет, стовбур дерева, камінь чи пеньок. А та австралійська бестія нічого собі з приписів не робить, обмотує бідолашного трощорубача від ніг до голови і — як би не сікач, що перешкодив йому в цьому — був би схрупав християнина як руду мишу.

Виходить ясно як на долоні, що наука про давунів малощо знала. Чому? — Проста річ: не було наших подорожників.

Та чи тільки про давунів?!

Я певний, що незабаром почуємо багато інших цікавих історій, які збагатять науку.

Наприклад: що в Канаді щуки вганяються за зайцями по лісі, а ведмідь-ґризлі присмажує собі оленя на вогні.

З Бразилії може прийти, що рибки піраї пожирають не тільки людей і звірів, але також і чоботи, так, як свого часу якісь потвори пожирали на океані кораблі УННРА, коли вони возили якісь ліпші речі для скитальців...

Галактіон Чіпка.

• ПОБАЖАННЯ •

ВОЛОДИМИРА ДУБНЯКА

— і —

ОЛЬГУ БУЛИГУ

вітають з одруженням
та бажають багато
років щасливого життя

Олександер Кіріченко,
Володимир Кіріченко,
Марія і Гаврило Борисенко
і Микола.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Збори 204 Відділу УНС

Дня 26 січня 1952 р. відбулися річні загальні збори 204 відділу в Ню Йорку. Зборами проводив голова У.Н.С. п. Дм. Галичин. Збори затвердили річний звіт і висловили довір'я урядові і Контрольній Комісії. Поновно вибрано через акламацію цей самий уряд і Контрольну Комісію в такому складі: Павло Марко, голова; Павло Сокальчук, містоголова; Григорій Вакуменко, рекорд. секретар; Василь Гасій, фінансовий секретар; І. Крочак, касієр; інж. Іван Гордіюк, д-р Соколишин, Назар — члени Контр. Комісії. Побажання членів було, щоби замість вінка і цвітів для померлих членів призначати цю квоту на добродійні цілі порозуміваючись перед тим з ріднею померлого члена. Рівно ж висловлено побажання до Головного Уряду УНС щоби зуніфікував діловодство відділів.

Іван Гурик, секр. зборів

Филаделфія, Па.

Дивізійники організуються

В наслідок посиленої в останньому часі іміграції колишніх вояків 1 Української Дивізії „Галичина" з терену Англії і Німеччини до ЗДА, постають на цьому терені нові організаційні клітини Братства цих вояків. З початком лютого заходами новоприбулих кол. вояків Дивізії постала на терені Филаделфії нова Станиця Братства. Засновуючі збори відбулись 2 лютого. На цих зборах вибрано тимчасову управу Станиці і намічено пляни праці на майбутнє. Збори, які пройшли в дружній воєцькій атмосфері були доказом, що українське воятство розуміє вагу хвилини і, маючи можливості організованої праці на вільній американській землі, хоче ці можливості використати.

• РОЗШУКИ •

РОМАН БЕЙ пошукує **ПАВЛА БЕЯ** сина Івана ур. 1919 року в Наконечнім к. Яворова, Західна Україна, який перебував на роботах в Німеччині. Відомість проситься заподати на слідуючу адресу:

JOSEPH HORODYSKY,
21 Kosciuszko Way
Pittsburgh 3, Pa.

Пошукую в дуже важній справі **АННУ КОВАЛЬ** зам. Заброварна з села Поляна, пов. Добромиль, котра виїхала до Канади 1948-1949 р. Канадійські газети прошу о передрук.

JOHN CHOMICZAK
172 Indinia St., Brooklyn 22, N. Y.

ГРИНЬ КРЕХОВЕЦЬ, син Василя, повіт Жо-ва, Зах. Україна, **пошукує** знайомого краяна: **ВАСИЛЬ ГРИЩАК.** Прошу голоситись на адресу:

GREGOR KRECHOWEC
717 Carroll St., St. Louis 4, Missouri

М. СОХЕЦЬКИЙ з села Гнатковичі, повіт Перемишль, Галичина, пошукує рідних і знайомих. Писати на адресу:

M. SOCHECKY
129 Penna Ave., Phoenixville, Pa. USA

ПОДЯКА

Муж і брат помершої 14. січня ц.р.
КАТЕРИНИ з САЛЮКІВ МИЦЬ
в Джерзі Ситі, Н. Дж.,
сердечно дякують кревним, приятелям і знакомим за їхнє співчуття в нашому горю. Хай Бог благословить усіх, хто взяв участь в панахиді і похоронах.

ІВАН МИЦЬ,
ГРИГОРІЙ САЛЮК

Шукають Своїх Рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках була надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

ГРУПА ЛИСТИ ДО:

20050. Свящ. Петро Губріцький кревного Костя Любінського з села Софієвка, Ісаєвської волости (по новому Андреївановський район), Херсонської губернії, (по новому Одеської области).

50051. Осип Пилипчак Анну Наставну, дочку Петронелі зі села Угерці Винявські, повіт Рудки, яка виїхала до ЗДА по першій світовій війні.

20052. Аспазія Камінська сестер своєї мами Пелягії, жінки Андрія Погар з її сином Василем. 2) Анни, вдови по Торганови, вийшла заміж за Барвінчака. Мали сина Стефана і дочку Теклю. 3) Анастазії (Насті) Лейба, її чоловік Григорій. Їх діти Іван, Василь і др.

20053. Володимир Мілік з Борислава рідних і знайомих: Антона Кучера, Мирослава Сольського і Володимира Цімермана.

20054. Володимир Кісіль свойого друга Ярослава Шарана, який в 1937 р. разом з родиною виїхав до ЗДА.

20055. Микола Кучер зі села Загіря, пов. Зборів, родича Григорія Вакоменко, має жити у Ню Йорку.

20056. Параскевія Кобрин зі села Забіре, пов. Рава Руська, сина Федора Кобрин.

20097. Борис Боднар брата Володимира і сестру Любов Янович та кузина Ярослава Павлишин, який перебував у Шікаґо.

20098. Василь Михайлів зі села Заболотівці, пов. Стрий, вуйка Дмитра Якова, що приїхав до ЗДА в 1931 р.

20099. Омелян Корец дядька Стефана Корец зі села Хоцунь, пов. Камінь-Коширський, Полісся.

20100. Дмитро Янковський сестру Анну з Янковських Василенко і брата Миколу Ткач, батьків Марії Ткач і Миколи Янковського, які в 1926 р. перебували в Ню Йорку.

Голоситися до:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U.S.A.

• ШУКАЮТЬ ЗАНЯТТЯ •

ВПРАВНИЙ ДІРИҐЕНТ, як також знавець дяківства пошукує праці від зараз. Може давати концерти, імпрези, вистави і т. инше. Відповіді слати під Самітний c/o "Svoboda: P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

• ПРАЦЯ •

ЗНАМЕНИТА НАГОДА для самітного чоловіка або подружжя до праці на малій фармі в Коннектікат. Потрібно трохи знання рільництва, городництва, механіки. Жінка щоби занялася домашньою працею. Добра платня, окреме помешкання.

Рекомендації.

Кличте від понеділка до п'ятниці між 8 а 10 год. рано.

Butterfield 8-0993
або пишіть:
B. YARROW
112 E. 74th St., New York City

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ОЛЕКСА КОВАЛЬ, член 204 відділу УНСоюзу в Ню Йорку, помер 18. лютого 1952 р. Покійний родився в селі Ладинці, пов. Перемишляни, Галичина. Полишив в смутку жену Павлину, сина Володимира, дочку Ганю, сестру Катерину, шваґра Стефана і двоє внуків. Похорон відбудеться в суботу, 23. лютого в 9-ій год. рано з погребового заведення П. Яреми до правосл. церкви св. Володимира на 14 вул., а відтак на цвинтар Оливної Гори. Проситься членів взяти численну участь в похороні. — В. И. П.

П. Гасій, секр.

ТАРЗАН, ч. 2775. Чи западається?

Усміхаючися лукаво, Хірам потихеньтку пішов в коридор, де в ньому щезли його товариші.

„Тарзане, Хірама нема між нами" — закликав Д'Арнот. — „Здається, що він має привичку загублюватися" — відповів сухо Тарзан.

Масивний кам'яний блок повис із стелі. Давсь чути шипучий звук, що ставався голоснішим... „Гляньте! Стеля падає на нас!" — закликав Ларсон.